

Sygn. akt VIII Pz 130/18

POSTANOWIENIE

Dnia 28 grudnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w G. VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR del Anna Capik – Pater

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 28 grudnia 2018r. w G.

sprawy J. K.

przeciwko Teatrowi Miejskiemu w G.

o ustalenie stosunku pracy, odszkodowanie za niezgodne z prawem wypowiedzenie umowy o pracę, odprawę pieniężną, dodatek za wieloletnią pracę

na skutek zażalenia pozwanego Teatru Miejskiego w G.

na pkt 2 postanowienia Sądu Rejonowego w G.

z dnia 17 sierpnia 2018r. *sygn. akt* VI P 398/16

p o s t a n a w i a:

1. oddalić zażalenie ,
2. zasądzić od pozwanego na rzecz powódki kwotę 225 zł (dwieście dwadzieścia pięć złotych) złotych tytułem kosztów postępowania zażaleniowego.

(-) SSR del Anna Capik – Pater

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 17 sierpnia 2018 roku Sąd Rejonowy w G. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie z powództwa J. K. przeciwko Teatrowi Miejskiemu w G. o ustalenie istnienia stosunku pracy, odszkodowanie za niezgodne prawem wypowiedzenie umowy o pracę, odprawę pieniężną, dodatek za wieloletnią pracę w pkt 1 na mocy art. 25 § 1 k.p.c. w zw. z art. 368 § 2 k.p.c., art. 19 § 1 k.p.c., art. 21 k.p.c., art. 23¹ k.p.c. ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 61.032, w tym 30.000 zł z tytułu roszczenia o ustalenie istnienia stosunku pracy, 11.541 zł tytułem roszczenia o odszkodowanie za niezgodne prawem wypowiedzenie umowy o pracę, 11.541 tytułem roszczenia o odprawę pieniężną, 7.950 zł tytułem roszczenia o dodatek za wieloletnią pracę; w pkt 2 Sąd oddalił wniosek pozwanego o zwolnienie od ponoszenia opłaty od apelacji.

Uzasadniając pkt 2 postanowienia Sąd I instancji wskazał, że z przedstawionej deklaracji CIT-8 za 2017 rok wynika, że pozwany odnotował 12.270.161,70 zł przychodu, ponosząc jednocześnie koszty uzyskania przychodu w kwocie 1.711.153,06 zł. Tym samym pozwany uzyskał za 2017 rok dochód w kwocie 10.559.008,64 zł.

Z załączonych deklaracji VAT-7 natomiast wywnioskował Sąd I instancji, że pozwany dostarczył towary lub świadczył usługi na kwoty: 171.925 zł w miesiącu kwietniu 2018 roku, 187.939 zł w miesiącu maju 2018 roku, 136.597 zł w miesiącu czerwcu 2018 roku. Równocześnie z deklaracji tych wynika, że pozwany nabył towary lub usługi na kwoty:

371.231 zł w miesiącu kwietniu 2018 roku, 270.407 zł w miesiącu maju 2018 roku, 139.281 zł w miesiącu czerwcu 2018 roku.

Sąd Rejonowy ustalił, że pozwany posiada pięć rachunków bankowych. Na pierwszym z nich rozporządza dotacją podmiotową otrzymywaną comiesięcznie od Miasta G.. W okresie od dnia 1 kwietnia 2018 roku do dnia 30 czerwca 2018 roku pozwany zanotował wpływ na powyższy rachunek bankowy w kwocie 2.314.967,27 zł, wydając jednocześnie z niego kwotę 2.348.569,65 zł. Z rachunku tego pozwany m.in. wypłaca swoim pracownikom/zleceniobiorcom comiesięczne wynagrodzenia. Pozwany uiszczył z niego na rzecz Ministerstwa Sprawiedliwości także opłatę z tytułu publikacji sprawozdania finansowego w Monitorze Sądowym i Gospodarczym. Według stanu na dzień 27 lipca 2018 roku saldo dodatnie rachunku wynosi 50.396,53 zł.

Drugi z rachunków bankowych pozwanego dotyczy regulowania zobowiązań finansowych z tytułu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Na dzień 27 lipca 2018 roku saldo dodatnie rachunku wynosi 57.603,65 zł. W okresie od dnia 1 kwietnia 2018 roku do dnia 30 czerwca 2018 roku pozwany otrzymał od Miasta G. na ten cel łączną kwotę 67.325,52 zł, z czego przeznaczył kwotę 12.654,50 zł na zaspokojenie potrzeb socjalnych swoich pracowników.

Trzeci z rachunków bankowych przeznaczony jest na rozliczanie inwestycji. Na dzień 27 lipca 2018 roku saldo rachunku jest zerowe. W okresie od dnia 1 kwietnia 2018 roku do dnia 30 czerwca 2018 roku pozwany otrzymał od Miasta G. na ten cel łączną kwotę 4.366,80 zł, którą w całości przeznaczył na określone inwestycje.

Kolejny natomiast rachunek prowadzony jest w celach bieżących-pomocniczych. Na dzień 27 lipca 2018 roku saldo rachunku jest dodatnie i wynosi 28.593,90 zł. W okresie od dnia 1 kwietnia 2018 roku do dnia 30 czerwca 2018 roku pozwany odnotował wpływ na ten rachunek w kwocie 60,90 zł, ponosząc jednocześnie wydatki na kwotę 66.780 zł (przede wszystkim na rzecz jednego z kontrahentów z tytułu wykonania umowy).

Ostatni z rachunków bankowych pozwanego służy do operacji bieżących (m.in. do opłacenia bieżących rachunków). Na dzień 27 lipca 2018 roku saldo rachunku dodatnie i wynosi 44.689,67 zł. W okresie od dnia 1 kwietnia 2018 roku do dnia 30 czerwca 2018 roku pozwany odnotował wpływ na rachunek na kwotę 464.246,57 zł i poniósł wydatki na kwotę 519.081,73 zł.

Ze sprawozdania finansowego za 2017 rok pozwanego wynika, że stan zarówno aktywów, jak i pasywów pozwanego na dzień 31 grudnia 2017 roku wyniósł 16.004.227,03 zł. W roku poprzednim identyczny stan aktywów i pasywów wyniósł po 14.302.344,45 zł. Za 2017 roku pozwana osiągnęła ogólny zysk w kwocie 319.127,11 zł netto.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy w pkt 2 skarżonego postanowienia oddalił wniosek pozwanej o zwolnienie z opłaty od apelacji .

Sąd I instancji w części zważeniowej podał, że Sąd może zwolnić stronę od kosztów sądowych w całości lub w części powołując art. 100 i art. 101 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2018 roku, poz. 300 ze zm. – u.k.s.c.). Po myśli art. 103 u.k.s.c. sąd może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych osobie prawnej, jeżeli wykazała, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie.

Podkreślił Sąd I instancji, że zwolnienie osoby prawnej od uiszczenia kosztów sądowych obwarowane jest większymi rygorami niż zwolnienie od kosztów sądowych osoby fizycznej.

Sąd Rejonowy stwierdził, że z przedstawionej przez pozwanego dokumentacji finansowej wynika, iż pozwany osiągnął on w 2017 roku dochód, odnotowując przy tym zysk netto. Pozwany posiada także dodatnie salda na niemal wszystkich rachunkach bankowych. Wprawdzie z deklaracji VAT-7 za okres miesięcy kwiecień-czerwiec 2018 roku wynika, że pozwany nabył więcej towarów i usług niż ich zbył, to jednak pozwany cyklicznie otrzymuje od Miasta G. transze z tytułu dotacji podmiotowej. Pozwany znajduje się tym samym w stabilnej sytuacji finansowej. Ponadto pozwany zarówno jako pracodawca, jak i osoba prawna wykonującą działalność zarobkową powinien przewidywać w planowanych wydatkach możliwość ponoszenia kosztów procesów sądowych, bowiem są one elementem obrotu

gospodarczego oraz pozwalają pracownikom dochodzić swoich praw. W ocenie Sądu kwota 3.052 zł opłaty sądowej od apelacji (61.032 zł x 5% - art. 13 ust. 1 i art. 18 ust. 2 u.k.s.c.) jest kwotą, co do której pozwany ma możliwość jej uiszczenia.

Zażalenie na pkt 2 postanowienia wywiódł pozwany wnosząc o jego zmianę i zwolnienie pozwanego od kosztów sądowych w zakresie opłaty od apelacji.

Zaskarżonemu postanowieniu pozwany zarzucił:

1. naruszenie przepisów postępowania- art. 233§1 KPC poprzez błędną ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, to jest wyciągów bankowych, deklaracji podatkowych, sprawozdania finansowego pozwanego oraz pominięcie istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności i konsekwencji wywiedzenie z przeprowadzonych dowodów nieprawidłowych wniosków polegających na uznaniu, że pozwany znajduje się w sytuacji finansowej umożliwiającej uiszczenie opłaty od apelacji, w szczególności ponieważ regularnie otrzymuje wpływy z dotacji podmiotowej, podczas gdy środki z dotacji podmiotowej dla pozwanego mają określone przeznaczenie i nie powinny być wydatkowane na cele inne niż wynika to z ich przeznaczenia, podobnie jak wszelkie inne środki posiadane przez pozwanego, które wydatkować może on wyłącznie zgodnie z ustawą z dnia 25.10.1991r o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, ustawą z dnia 27.08.2009r o finansach publicznych i wydanych na jej podstawie aktach wykonawczych;

2. naruszenie przepisów prawa materialnego, a to:

- art. 28 ust. 3 pkt. 1 w związku z art. 12 ustawy z dnia 25.10.1991r o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej poprzez ich niezastosowanie i w rezultacie uznanie, że

pozwany znajduje się w sytuacji finansowej umożliwiającej uiszczenie opłaty od apelacji, albowiem regularnie otrzymuje transze z dotacji podmiotowej, podczas gdy dotacja taka przeznaczona może być wyłącznie na prowadzenie działalności kulturalnej oraz na utrzymanie i remonty obiektów instytucji kultury, a nie na inne cele;

- art. 103 ustawy z dnia 28.07.2005r o kosztach sądowych w sprawach cywilnych poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu, że sytuacja finansowa pozwanego nie uzasadnia zwolnienia go od obowiązku uiszczenia opłaty od apelacji.

W odpowiedzi na zażalenia powódka wniosła o jego oddalenie oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Uzasadniając swoje stanowisko powódka wskazała, że instytucja ta dotyczy przede wszystkim osób fizycznych znajdujących się w ubóstwie, które ze względu na swoją sytuację życiową (majątkową, socjalną, rodzinną, zdrowotną) nie mogą ponieść tych kosztów i dlatego koszty postępowania sądowego prowadzonego z ich udziałem są kredytowane przez państwo. Zwolnienie od kosztów sądowych osoby prawnej obwarowane powinno być większymi rygorami niż zwolnienie osoby fizycznej. Należy przypomnieć, że zwolnienie od opłaty sądowej ma charakter wyjątkowy. Powódka powołał się orzeczenie Sądu Apelacyjnego w S. w sprawie I ACz 3/09, oraz Sądu Apelacyjnego w K. z dnia 27 lutego 2013 r.(I ACz 195/13, LEX nr 1344104. Jak też na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 maja 2013 r., V CZ 2/13, LEX nr 1360377), którego wynika, że koszty dochodzenia przed sądem roszczeń związanych z prowadzoną działalnością stanowią koszty, które strona musi uwzględnić w racjonalnym planowaniu swoich wydatków.

Sąd zważył, co następuje:

zażalenie jest niezasadne.

Postępowanie sądowe jest co do zasady odpłatne, a sąd nie podejmuje żadnej czynności na skutek pisma, od którego nie została uiszczona należna opłata (art. 126² § 1 k.p.c.). Zwolnienie od kosztów sądowych jest więc odstępstwem od tej zasady, w interesie osób słabszych ekonomicznie, umożliwiając im realizację konstytucyjnego prawa do sądu.

Zwolnienie od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych może mieć miejsce wyjątkowo, gdy uzasadnia to niekorzystna sytuacja materialna strony, która pomimo wszelkich starań, maksymalnej zaradności i zapobiegliwości, nie jest w stanie w krótkim czasie zaoszczędzić stosownej kwoty. Ubiegający się o taką pomoc powinien w każdym wypadku poczynić stosowne oszczędności we własnych wydatkach, do granic zabezpieczenia kosztów utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Dopiero gdy poczynione w ten sposób oszczędności okażą się niewystarczające, może zwrócić się o pomoc do państwa (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 września 1984r., II CZ 104/84).

Skoro dostępność do sądu wymaga z natury rzeczy posiadania środków finansowych, posiadanie tych środków staje się istotnym składnikiem działalności gospodarczej. Oznacza to, że w procedurze planowania wydatków związanych z działalnością gospodarczą podmioty prowadzące tę działalność, przewidując realizację swoich praw przed sądem, powinny uwzględniać także konieczność posiadania środków na prowadzenie procesu sądowego. Planowanie wydatków bez uwzględnienia zasady, o której wspomniano wyżej, jest naruszeniem równoważności w traktowaniu swoich powinności finansowych, zaś strona, która realizuje swoje zobowiązania w taki sposób, że wyzbywa się zdolności do zapłaty kosztów sądowych - preferencyjnie traktując inne zobowiązania - nie może prawnie skutecznie podnieść zarzutu, iż odmowa zwolnienia jej od kosztów sądowych jest ograniczeniem dostępności do realizacji jej praw przed sądami.

Wyjątkowość zastosowania instytucji zwolnienia od kosztów sądowych powoduje, że swoją sytuację finansową strona obowiązana jest przedstawić ze szczególną starannością. Sąd przed rozstrzygnięciem wniosku strony o zwolnienie od kosztów sądowych winien zbadać jej sytuację materialną, ale czyni to w oparciu o przedłożone dokumenty oraz złożone oświadczenia i w wyniku dokonanych ustaleń stwierdza, czy przedstawiony przez stronę materiał jest wystarczający do uwzględnienia jej wniosku.

Sąd I instancji w sposób szczegółowy i kompletny zbadał sytuację majątkową pozwanej i na tej podstawie zasadnie, precyzyjnie to uzasadniając odmówił zwolnienia pozwanej z opłaty od apelacji. Sąd Okręgowy w pełni podziela ustalenia Sądu Rejonowego przyjmując je za własne oraz podziela także rozważania prawne przezeń poczynione. W pełni aprobuje konkluzję, że pozwana stać na uiszczenie opłaty od apelacji.

Sąd zgadza się także z poglądem, że przedsiębiorca, który przewiduje konieczność wystąpienia na drogę sądową powinien, planując wydatki związane z działalnością gospodarczą, uwzględnić potrzebę posiadania środków finansowych na prowadzenie procesu, traktując je równoważnie z innymi obowiązkami finansowymi.

Reasumując Sąd Rejonowy prawidłowo uznał, że brak jest podstaw do zwolnienia, stosownie do art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. tj. z 2014r., poz. 1025 z późn.zm.), pozwanej z obowiązku ponoszenia opłaty od apelacji w całości.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Okręgowy w oparciu o art. 385 k.p.c. w zawiązku z art. 397 § 2 k.p.c. orzekł jak w pkt. 1 postanowienia.

O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono na podstawie art. 98 kp.c. w zw. z §10 ust 2 pkt. 1 w zw. z §2 ust 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

(-) SSR del Anna Capik – Pater